

вив Україну на 85 місце зі 141 країни за рівнем інноваційної спроможності. Проте в українському інноваційному середовищі є певні позитивні зрушення. Наприклад, нещодавно уряд запустив кілька ініціатив для підтримки інновацій, таких як створення інноваційних центрів і запровадження податкових пільг для інвестицій у дослідження та розробки. Крім того, є кілька успішних прикладів інноваційних українських підприємств, зокрема в ІТ-секторі. Так, українську компанію з розробки програмного забезпечення SoftServe визнали однією з найінноваційніших компаній Європи.

Підсумовуючи, дослідження показує, що в Україні існує значний потенціал для розвитку інновацій та підприємництва. Однак цей потенціал не повністю реалізований, і є кілька проблем, які необхідно вирішити, наприклад покращення бізнес-середовища та збільшення інвестицій у дослідження та розробки. Останні ініціативи уряду є кроком у правильному напрямку, але потрібно зробити більше для створення сприятливого середовища для інновацій та підприємництва.

Література

1. Глобальний індекс інновацій 2021. https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2021/
2. Всесвітній економічний форум. (2021). Звіт про глобальну конкурентоспроможність 2021. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2021.pdf
3. Українські інноваційні хаби. <https://innohubs.com/>
4. Українські податкові пільги на науково-технічні розробки. <https://ukraine.doingbusinessguide.co.uk/ukraine-doing-business-guide/tax-and-investment-incentives/>
5. SoftServe: найбільш інноваційна компанія в Європі. Отримано з <https://www.softserveinc.com/en-us/about/news/softserve-the-most-innovative-company-in-europe-2021-by-european-business-awards>

References

1. Global Innovation Index 2021. https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2021/
2. World Economic Forum. (2021). The Global Competitiveness Report 2021. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2021.pdf
3. Ukrainian Innovation Hubs. <https://innohubs.com/>
4. Ukrainian R&D Tax Incentives. <https://ukraine.doingbusinessguide.co.uk/ukraine-doing-business-guide/tax-and-investment-incentives/>
5. SoftServe: The most innovative company in Europe. Retrieved from <https://www.softserveinc.com/en-us/about/news/softserve-the-most-innovative-company-in-europe-2021-by-european-business-awards>

JEL Classification: D22, L71, O32, M21

Віталій Дмитрук

*аспірант кафедри менеджменту та адміністрування,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,*

Vitalii Dmytruk

*PhD student at the Department of Management and Administration,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
vitaliidmitruk@gmail.com*

ЦІНІСНО ЗОРІЄНТОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

VALUE-BASED MANAGEMENT OF INNOVATIVE ACTIVITY OF OIL AND GAS EXTRACTION ENTERPRISES

Анотація. Досліджено теоретичні та організаційні аспекти ціннісно зорієнтованого управління інноваційною діяльністю нафтогазовидобувних підприємств. Проведено типізацію ціннісного новаторства, ідентифіковані вектори інноваційного розвитку нафтогазовидобувних підприємств.

Abstract. The theoretical and organizational aspects of value-based management of innovative activity of oil and gas extraction enterprises have been studied. Value-based innovation has been typified, and the vectors of innovative development of oil and gas extraction enterprises have been identified.

Ціннісно-орієнтоване управління — це підхід до управління, який базується на цінностях, які підприємство висуває на перший план. Цінності можуть бути різними: від орієнтації на прибуток, формування економічної доданої вартості й до новаторства, відповідального ставлення до навколишнього середовища, соціальної відповідальності тощо. Роль інновацій у ціннісно-орієнтованому управлінні підприємствами полягає у впровадженні нових методів і технологій, які дозволяють досягати ефективнішого виконання цілей, що базуються на цінностях підприємства [1, с. 37].

Вагомий внесок у розробку інноваційних рішень для підвищення ефективності та економічної стійкості нафтогазовидобувних підприємств зробили відомі науковці: М. Портер — новаторські підходи до побудови конкурентної стратегії та використання технологій для підвищення продуктивності нафтогазовидобувних підприємств [2], Д. Єрґін — управлінські інноваційні технології і стратегії, що стимулюють сталий розвиток нафтогазової промисловості [3], М. Жаккард — інноваційні підходи до зменшення викидів вуглецю й застосування енергоефективних технологій у нафтогазовій галузі [4].

Однією з головних переваг інноваційного підприємництва в нафтогазовидобувному секторі є можливість упровадження нових методів і технологій видобутку сирої нафти і природного газу, що дозволяє збільшити ефективність видобування вуглеводнів. Інноваційний вектор ціннісно зорієнтованого управління регламентує політику формування культури цінностей на нафтогазовидобувних підприємствах, яка дає можливість пріоритезувати інноваційні рішення, що дозволяють забезпечити максимальну цінність за рахунок упровадження новітніх технологій та інноваційних рішень для підвищення продуктивності й ефективності діяльності, зменшення ризиків, підвищення безпеки (табл. 1).

Таблиця 1

**ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ
У РОЗРІЗІ ОКРЕМИХ ПАРАМЕТРІВ ЇХ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ЦІННІСНО
ЗОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ**

Типи ціннісного новаторства	Напрями інноваційної діяльності	Прагматизм інноваційних підходів ціннісно-зорієнтованого управління
Цінності діджиталізації	Використання інформаційних систем і технологій в управлінні технологічними процесами та геологорозвідувальними роботами	Автоматизація процесів нафтогазовидобування, включаючи контроль за обладнанням, збір даних про параметри видобування, моніторинг стану свердловин, дистанційне керування технологічним процесом; організація обліку, збереження та аналізу даних щодо експлуатації свердловин, буріння та ремонту обладнання, ресурсного планування та виробництва. Взаємодія з партнерами, споживачами та постачальниками, що дозволяє покращити процеси постачання, зберігання та транспортування нафти та газу. Застосування геоінформаційних систем, 3D-моделювання місцевості, супутникового зображення для пошуку нових родовищ нафти та газу
Раціоналізаторські цінності	Розвиток технологій гідророзриву пластів	Використання нових типів бурильного обладнання, більш точне планування геологічних робіт, упровадження нанотехнологій у процеси гідророзриву
	Використання нових технологій для збору та аналізу даних про родовища нафти і газу	Машинне навчання, штучний інтелект, інтелектуальні технології управління допомагають підвищити точність і швидкість виявлення нових родовищ, оцінити їх структуру та властивості

Типи ціннісного новаторства	Напрями інноваційної діяльності	Прагматизм інноваційних підходів ціннісно-зорієнтованого управління
Цінності сталого розвитку	Використання альтернативних джерел енергії	Використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячні панелі та вітрові турбіни, для забезпечення енергії нафтогазовидобувним компаніям. Це дозволить знизити залежність від традиційних джерел енергії та знизити витрати на енергоспоживання, зменшити викиди в атмосферу
	Розвиток технологій очищення нафти та газу	Упровадження нових методів очищення, використання біотехнологій для очищення забруднених вод
Smart-цінності	Застосування смарт-технологій видобутку вуглеводнів	Встановлення датчиків на свердловинах та насосах для моніторингу виробничих процесів, аналізу даних та вдосконалення процесів
	Використання дронів для моніторингу стану обладнання та територій видобутку	Встановлення сучасних систем контролю та моніторингу для попередження аварій. Упровадження новітніх технологій може зменшити ризик виникнення небезпеки, удосконалити моніторинг стану свердловин, зменшити ризик для працівників

Джерело: розроблено автором.

Ціннісно зорієнтований менеджмент є важливим аспектом успішної діяльності будь-якої компанії, включаючи нафтогазовидобувні підприємства. Інновації можуть бути потужним інструментом для підвищення ефективності ціннісно зорієнтованого менеджменту нафтогазовидобувних підприємств.

Таким чином, інноваційна політика нафтогазовидобувних підприємств повинна бути спрямована на пошук і впровадження новітніх технологій і методів, що дозволяють підвищити ефективність видобутку нафти та газу, зменшити витрати та негативний вплив виробництва на довкілля. Для ефективної реалізації інноваційної політики нафтогазовидобувних підприємств у полі зору ціннісно зорієнтованого менеджменту постійно повинні знаходитися сучасні дослідження та інноваційні розробки, які мають потенціал оптимізації процесів видобування вуглеводнів, необхідна активна співпраця з науково-дослідними організаціями, впровадження програм навчання і підвищення кваліфікації працівників, встановлення стимулів для розвитку інтелектуального капіталу.

Література

1. Дмитрук В. В., Гуменюк В. В. Генезис ціннісно зорієнтованого управління: міждисциплінарний і галузевий аспекти. *Економічна теорія та право*. 2022. № 1 (48). С. 29–43. <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2022-48-1-29> (дата звернення: 10.03.2023).
2. Porter's Five Forces Model for Oil and Gas Industry — Energy Routes. *Energy Routes — Global Energy Trends and Dynamics*. URL: <https://energyroutes.eu/2016/05/23/porters-five-forces-model-for-oil-and-gas-industry/> (accessed March 11, 2023).
3. Yergin D. *The Prize: The Epic Quest for Oil, Money & Power*. New York : Simon & Schuster, 2011. 928 p.
4. Jaccard M. *Sustainable Fossil Fuels: The Unusual Suspect in the Quest for Clean and Enduring Energy*. New York : Cambridge University Press, 2005. 381 p.

References

1. Dmytruk, V. V., & Humeniuk, V. V. Henezys tsinnisno zoriientovanoho upravlinnia: mizhdystsylinaryi i haluzevyi aspekty [The genesis of valuebased management: interdisciplinary and

sectorial aspects]. *Ekonomichna teoriia ta pravo — Economic Theory and Law*. 2022, Vol 1 (48), 29–43. <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2022-48-1-29> (accessed March 10, 2023).

2. Porter's Five Forces Model for Oil and Gas Industry — Energy Routes. *Energy Routes — Global Energy Trends and Dynamics*. 2016. URL: <https://energyroutes.eu/2016/05/23/porters-five-forces-model-for-oil-and-gas-industry/> (accessed March 11, 2023).

3. Yergin D. *The Prize: The Epic Quest for Oil, Money & Power*. New York : Simon & Schuster, 2011. 928 p.

4. Jaccard M. *Sustainable Fossil Fuels: The Unusual Suspect in the Quest for Clean and Enduring Energy*. New York : Cambridge University Press, 2005. 381 p.

Наталія Зікій

к.е.н., доцент

кафедри готельно-ресторанного бізнесу,

Анна Поха

студентка 4 курсу 3 групи ФРГТБ

Державний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Natalia Zikii

*PhD in Economics, associate professor
department of hotel and restaurant business*

n.zikii@knute.edu.ua,

Anna Pokha

4th course, 3 group FRHTB

State University of Trade and Economics

Kyiv, Ukraine

a_pokha_frhtb_19_3_b_d@knute.edu.ua

РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

REALITIES OF TODAY OF THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Анотація. Досліджено сучасний стан готельно-ресторанного бізнесу, напрямки діяльності суб'єктів сфери гостинності в реаліях сьогодення, виклики та основні напрямки трансформацій операційних процесів діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Abstract. The current state of the hotel and restaurant business, directions of activity of the subjects of the hospitality sphere in today's realities, challenges and main directions of transformations of the operational processes of the hotel and restaurant business enterprises have been studied.

Готельно-ресторанний бізнес характеризується динамічним розвитком господарської діяльності, яка відображається у збільшенні кількості суб'єктів господарювання і покращенні рівня якості надання послуг. Крім цього, готельно-ресторанна сфера є важливим елементом індустрії гостинності та одним із найперспективніших напрямків розвитку економіки країни. Ефективна діяльність готельно-ресторанної індустрії є показником змін в економічній політиці країни, її регіонів і важливою умовою активізації розвитку міжнародних економічних відносин. Однак сучасні реалії у міжнародній економіці, пандемія коронавірусу і початок повномасштабного вторгнення росії на територію України 24 лютого 2022 року внесли свої корективи у діяльність вітчизняних закладів готельно-ресторанного бізнесу. Тому розкриття сучасних реалій розвитку готельно-ресторанної сфери в Україні є особливо актуальним.

В Україні, як і у світі загалом, негативний вплив на готельно-ресторанний бізнес мала пандемія коноровірусу 2020 року, коли в результаті карантину практично до нуля впав попит